

Sorgulanmamış (ezber) kalıplar		Sorgulansaydı...	
Kalıp	Olumsuz sonuçları	Neler sorulabilirdi?	Olumlu sonuçlar neler olurdu?
Eğitim içerikli seçilmiş ezberler...			
Her şeyin başı eğitimidir (<i>eğitim şart!</i>)	<ul style="list-style-type: none"> - Sorunlara çözüm aranırken, herhangi bir kök-sorun araması yapılmaksızın, ilk akla gelen o konuda bir eğitim uygulamak geliyor. Bu ise hem okul müfredatlarının kaldırılamayacak -dolayısıyla da ancak anlamadan bellenererek kaldırılabilir- şekilde kalabalık hale gelmesine; hem de eğitimin işe yaramazlığı konusunda bir genel kanı oluşmasına yol açar. - Eğitim'in ideolojik indoktrinasyon olarak anlaşılması halinde, sorun çözen değil sorun yaratan bir araca dönüşür. - Sorgulama, düzeltici önlemler alabilmenin yolu olduğuna göre eğitime yüklenen bu sorgulanamazlık rütbesi, geliştirilmesine de engel olur. 	<ul style="list-style-type: none"> - Eğitimden "<i>en temel</i>" beklenti ne olmalı? - Çözümü eğitime bağlı olmayan sorunlar var mıdır? - Eğitim düzeyi arttıkça derinleşen sorunlar olabilir mi, nasıl? - En önemli becerileri, okul, öğretmen, ders kitabı olmaksızın edindiğimize göre, o becerileri edinirken mevcut olan yöntemi uygulayarak başka şeyleri de öğrenemez miyiz? 	<ul style="list-style-type: none"> - Hepsinin aynı beklentiye sahip olduğu varsayılan kesimlerin farklı beklentilere sahip oldukları görülür ve bunlardan hangisine yönelmenin doğru olacağı tartışılır ve bir eğitim vizyonu üzerinde uzlaşılabilir. - Hangi sorunların ya da sorunların hangi bileşenlerinin eğitimle çözülebileceği konusunda bir uyanma sağlandı. - İnsan nitelik dokusu'nun eğitim boyutu dışında kalan diğer boyutlarında yetmezlikler varsa, bu durumda eğitimin rolü negatife dönebilir. (Eski bir Çin atasözü: "<i>Kaplanın kanatları olsaydı yapabileceği kötülüklerin sınırı olmazdı</i>") - Bu soruya cevap ararken muhtemelen "Zengin Öğrenme Ortamı" (ZÖO) adı verilen kavramla karşılaşılacaktı. Yürüme, konuşma vb becerileri, bu becerileri kullanan kişilerle birlikte ve de en önemlisi o becerilerin sağlayacağı yararları yakından gözleyip ikna olarak düşe kalka, zahmetlice yürümeyi öğrendik. Henüz eğitim sistemimiz içine girmemiş ZÖO kavramı, eğitim kavramı sorgulanamaz hale gelmeyip bu soru sorulabilmiş olsaydı belki de çok önceleri sistemimiz içine girmiş olacaktı.

Sorgulanmamış (ezber) kalıplar		Sorgulansaydı...	
Kalıp	Olumsuz sonuçları	Neler sorulabilirdi?	Olumlu sonuçlar neler olurdu?
Eğitim içerikli seçilmiş ezberler...			
Bir üçgenin iç açılarının toplamı 180 derecedir.	<ul style="list-style-type: none"> - Öğrenci -eğri yüzeyler üzerindeki de dahil-tüm üçgenlerin bu kurala uyduğunu sanabilir. - Konu sadece üçgenlerle sınırlı kalmayıp, belirli koşullar altında geçerli olan tüm doğruları <i>mutlak doğru</i> olarak kabule kadar gidebilir. 	<ul style="list-style-type: none"> - Açıları toplamı 180'den farklı bir üçgen olabilir mi? Nasıl? 	<ul style="list-style-type: none"> - Açıları toplamı 180 derece olan üçgenler ancak düzlem üzerine çizili olanlar olduğuna, düzlem ise ancak hipotetik olarak mevcut olup gerçek yaşamda karşılığı pek güç bulunabilecek bir yüzey olduğuna göre, çeşitli yüzeyler üzerine çizili üçgenlerin açılarının toplamı da 180 olmayacaktır. Öğrenciler böylelikle tüm doğruların "belirli koşullar altında" doğru olacağını, koşulsuz doğrular ileri sürüldüğünde kuşkulamak gerektiğini anlayabileceklerdir. Kuşku ise bilimin temelidir. Böylelikle, bir üçgenin iç açılarının sorgulanması yoluyla bilimsel düşünmenin yerleşmesine katkı yapılabilir.
Sınavlarda kopyaya karşı gözetim	<ul style="list-style-type: none"> - Herkes potansiyel hırsız olarak varsayılır. - Kendine ve başkalarına güvenmeyen insanlar yetiştirilir. - Herhangi bir kanıt olmadan da başkalarını kolayca suçlayabilen insan tipi ortaya çıkar. 	<ul style="list-style-type: none"> - Gözetim kopya çekenlere karşı bir önlem olduğuna ve herkes de kopya çekmeyeceğine göre, kopya çekmeyenlere haksızlık yapılmaktadır. Bu haksızlığı önlemenin yolu var mıdır? Nasıl? - Sınavlarda ancak kopya çekerek başarı sağlayanlar gözetime de karşı çareler bulacaklarına göre gözetim ne işe yarıyor? 	<ul style="list-style-type: none"> - Bu soru doğrudan Onur Sistemi adı verilen gözetimsiz sınava götürürdü. - Bu soruyla, öğrenciler arasında kopyaya karşı bir sosyal baskı ortamı oluşturmanın gözetimden daha etkili olacağı anlaşılırdı.

Sorgulanmamış (ezber) kalıplar		Sorgulansaydı...	
Kalıp	Olumsuz sonuçları	Neler sorulabilirdi?	Olumlu sonuçlar neler olurdu?
Eğitim içerikli seçilmiş ezberler...			
Bütüncül tarih yerine kronoloji öğretimi	<ul style="list-style-type: none"> - Her biri farklı nedenlerle ortaya çıktığı için birbiriyle ilişkisi bulunmayan olayları tarih sırasına göre öğrenmek, gerçekte ne olup bittiğini anlamamaya yol açar. Bu ise tarihin amacı olan "<i>geçmişten öğrenip geleceği şekillendirmek</i>" temel amacına hizmet etmez. 	<ul style="list-style-type: none"> - Tarih sırasıyla meydana geldiği öğrenilen her olay için: <i>Bu niçin olmuştur</i> sorusunun sorulması yeterlidir. 	<ul style="list-style-type: none"> - Bu soru, her olayın ardında onu güden bir dizi etkenin olduğunu ve bu etkenlerin az sayıda (<i>askerlik, diplomasi, keşifler, icatlar, sanat, bilim, iklim değişiklikleri, göçler</i> gibi) olduğunun anlaşılmasına yol açacaktır.
En iyi öğrenmenin <i>tekrar yoluyla koşullandırarak</i> sağlanabildiği	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Öğrenme</i> ile <i>beyine kazıma</i> farkı belirsizleşir. - Canlıların en değerli yeteneği olan "<i>ihtiyaçlarını zahmetsizce öğrenebilmek</i>" körelir. - Bireyin yaşam hakkına eşdeğer sayılabilecek koşullanmama hakkı çığnenir; bilgilenme hakkı elinden alınmış olur. 	<ul style="list-style-type: none"> - Tekrar sürecinde beyinde ne olmaktadır? Tekrar yoluyla beyine kazanmış bir bilginin isteyerek unutulması (<i>unlearning</i>) gerektiğinde bu kalıcı bağlantı ne gibi sakıncalar yaratabilir? - Koşullanmaksızın öğrenmek mümkün müdür? - Bir defada tekrarsız öğrenme (zero-trial-learning) mümkün müdür? 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Öğrenme</i> ve <i>tekrar</i> arasında bir bağlantı olduğu görünüyor. Ancak bu tekrarın sayısı, şiddeti, aralıkları vb karakteristikleri bilinmeden yapılacak tekrarların zararlı olması da kuvvetle olasıdır. Kişilerin kendi kontrollerinde yapılabilecek tekrarların, dışımızdakilerce -belli niyetlerle- yapılabilecek tekrarlardan (örn. reklamlar, ideolojik indoktrinasyon gibi) ayrılması mümkün olabilirdi. - Koşullandırma, herhangi bir bilginin <u>diğer olası seçenekleri sorgulama ihtiyacı duyulamayacak şekilde</u> belleklere yerleştirilmesidir. Bunun başlıca yollarından birisi "tekrar" yöntemidir. Kişinin, yaşamın kendisine sunduğu çeşitli seçenekleri göremeyecek şekilde kör edilmemesi için, koşullanmama hakkı bireyin yaşam hakkına eşit bir özenle korunmalıdır. - Bu heyecan verici tekniğin öğrenilmesi mümkün olabilirdi.